

A RENDSZEREZŐ KÉPESSÉG TANTÁRGYI TARTALOMBA ÁGYAZOTT FEJLESZTÉSE HARMADIK OSZTÁLYBAN

Zentai Gabriella

Békés Megyei Tudásház és Könyvtár

Kulcsszavak: rendszerező képesség; képességfejlesztő kísérlet; tantárgyi tartalomba ágyazott fejlesztés

A gondolkodási képességek fejlesztése kiemelt pedagógiai feladat, mely a képesség struktúrájához illesztett fejlesztő feladatok megoldásával valósítható meg. Az előadásban a rendszerező képesség összetevőire készített képességfejlesztő feladatokat mutatunk be, melyeket egy harmadik osztályos fejlesztő kísérletben használtunk. A kísérletben a tantárgyi tartalomba ágyazott fejlesztés hatékonyságát kívántuk igazolni. A feladatokat a magyar nyelv és irodalom, illetve a környezetismeret tantárgyak tartalmába ágyaztuk. A kísérlet egy teljes tanéven át zajlott.

A kontrollcsoportos kísérlet eredményességének vizsgálatára a fogalmi rendszerező képesség tesztet (48 item, Cronbach- α az előméréskor: 0,77, az utóméréskor: 0,75) használtuk. A kísérleti (330 fő) és a kontrollcsoport (181 fő) azonos átlagos fejlettségi szinten volt az előmérés idején. A fejlesztés eredményeképpen a kísérleti csoportban szignifikáns, 5%p-os, a kontrollcsoportban 1%p-os fejlődés mutatkozott. A Cohen-féle kísérleti hatásméret ($d=0,31$) alátámasztja a kísérlet hatékonyságát.

A kísérlet eredményeiből kiderült, hogy a rendszerező képesség összetevőinek fejlődése nem azonos módon zajlik. Vannak olyan összetevők, melyek a beavatkozás hatására nagyon intenzíven fejlődtek (szelektálás, szortírozás, sorképzés), és vannak olyanok is, melyekre a lassúbb növekedés volt jellemző (halmazkeresés, felosztás). A kontrollcsoport eredményei alapján tudjuk, hogy az összetevők egy része (sorképzés, felosztás) a hagyományos tanórai feladatok megoldása során is fejlődik, de bizonyos készségek (halmazkeresés, szelektálás, szortírozás) fejlődéséhez feltétlenül szükség van az irányított fejlesztésre.

Eredményeink alátámasztották a rendszerező képesség tantárgyi tartalomba ágyazott fejlesztésének hatékonyságát. A fejlesztő programot tovább folytatjuk a tanulók hatodik osztályos koráig azzal a céllal, hogy az általános iskolát elhagyó diákok többsége optimálisan tudja működtetni e képességét.

J1